

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ДАР БОРАИ ЭКСПЕРТИЗАИ ЗИДДИКОРРУПСИОНИИ САНАДҲОИ МЕЪЁРИИ ҲУҚУҚӢ ВА ЛОИҲАҲОИ САНАДҲОИ МЕЪЁРИИ ҲУҚУҚӢ

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2012, № 12, қ. 1, мод.1019; с. 2017, №1-2, мод.16)

(Қонуни ҶТ аз 24.02.2017 № 1393, аз 4.04.2019 № 1589)

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мақсади Қонуни мазкур

Қонуни мазкур асосҳои ҳуқуқӣ ва ташкилии гузаронидани экспертизаи зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқиро бо мақсади дар онҳо ошкор намудани омилҳои бавучудоварандаи коррупсия ва андешидани чораҳои бартараф намудани ин омилҳоро танзим менамояд (Қонуни ҶТ аз 4.04.2019 № 1589).

Моддаи 2. Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи экспертизаи зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ

Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи экспертизаи зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ба [Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон](#) асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, иборат мебошад (Қонуни ҶТ аз 24.02.2017 № 1393).

Моддаи 3. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- экспертизаи давлатии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ - фаъолият оид ба ошкор намудани омилҳои бавучудоварандаи коррупсия дар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, ки тибқи тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби субъектҳои барои гузаронидани экспертизаи зиддикоррупсионӣ ваколатдор амалӣ гашта, аз натиҷаи он ҷиҳати баррасии ҳатмӣ ба мақомоти дахлдори давлатӣ (минбаъд - субъектҳои ҳуқуқэҷодкунанда) ҳулоса дода мешавад (Қонуни ҶТ аз 4.04.2019 № 1589);

- арзёбии дохилидоравии зиддикоррупсионии лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ - фаъолияти мақомоти давлатии таҳиякунандаи лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ (вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, дигар мақомоти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот) оид ба ошкор намудани омилҳои бавучудоварандаи коррупсия дар лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, ки тибқи тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мегардад (Қонуни ҶТ аз 4.04.2019 № 1589);

- экспертизаи ҷамъиятии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ фаъолият оид ба ошкор намудани омилҳои бавучудоварандаи коррупсия дар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, ки тибқи тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби шаҳрвандон ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ амалӣ гашта, аз натиҷаи он ҷиҳати баррасии ҳатмӣ ба субъектҳои ҳуқуқэҷодкунанда ҳулоса дода мешавад (Қонуни ҶТ аз 4.04.2019 № 1589).

БОБИ 2. АСОСҲОИ ТАШКИЛ ВА ГУЗАРОНИДАНИ ЭКСПЕРТИЗАИ ЗИДДИКОРРУПСИОНИИ САНАДҲОИ МЕЪЁРИИ ҲУҚУҚӢ ВА ЛОИҲАҲОИ САНАДҲОИ МЕЪЁРИИ ҲУҚУҚӢ

Моддаи 4. Принципҳои гузаронидани экспертизаи зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ

Гузаронидани экспертизаи зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ба принципҳои зерин асос меёбад:

- асоснокӣ, холисӣ (беғаразӣ), айният ва имконпазирии санчиши натиҷаҳои экспертизаи зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ;
- салоҳиятнокии шахсоне, ки экспертизаи зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқиро мегузаронанд;
- мустақилият ва ба субъектҳои ҳуқуқэҷодкунанда вобаста набудани экспертҳо;
- ҳатмӣ будани гузаронидани экспертизаи зиддикоррупсионии лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ;
- ҳамкорӣ ва мубодилаи иттилоот байни мақомоти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот (шахсони мансабдори онҳо) бо шаҳрвандон ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ дар гузаронидани экспертизаи зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ;
- ҳатмӣ будани баррасии ҳулосаи экспертизаи зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ;
- шаффофият ва таъмини имконияти шинос шудан бо натиҷаи экспертизаи зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ;
- масъулияти субъектҳои барои гузаронидани экспертизаи зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ваколатдор барои сифати экспертизаи зиддикоррупсионӣ.

Моддаи 5. Омилҳои бавҷудоварандаи коррупсия

1. Омилҳои бавҷудоварандаи коррупсия - меъёр (меъёрҳо) дар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, ки ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, ба барномаҳои (стратегияҳои) давлатӣ дар самти муқовимат ба коррупсия муҳолифат дошта, барои зуҳуроти коррупсия, аз ҷумла бархӯрди манфиатҳо, вайрон намудани одоби хизматӣ ва риоя накардани принциби шаффофият шароит фароҳам оварда, ба мақомоти давлатии ҳуқуқтатбиқкунанда ва шахсони мансабдори онҳо берун аз қоидаҳои умумӣ ваколатҳои беасоси фармонфармой ва ихтиёрдорӣ дода, имконияти татбиқи беасоси истисноҳо аз қоидаҳои умумии муқарраршуда, ҳамчунин хавфи пайдоиши ҳолатҳои меорад, ки заминаи пешниҳод намудани талаботи номуайян, иҷрояш мушкул ва монеаҳои сохтаре барои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ эҷод мекунад (*Қонуни ҶТ аз 24.02.2017 № 1393, аз 4.04.2019 № 1589*).

2. Омилҳои бавҷудоварандаи коррупсия, ки ба ҳуқуқтатбиқкунанда ваколатҳои беасоси васеи фармонфармой, ихтиёрдорӣ ё имконияти татбиқи беасоси истисноҳо аз қоидаҳои умумиро муқаррар менамоянд, инҳо мебошанд:

- васеъ будани доираи ваколатҳои додашуда - мавҷуд набудан ё номуайянии мӯҳлатҳо, шартҳо ё асосҳои қабули қарор, такрор шудани ваколатҳо дар байни мақомоти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот (шахсони мансабдори онҳо);
- муайян кардани салоҳият аз рӯи қоидаи "ҳуқуқ доштан" - пешбинӣ намудани имконияти бо салоҳиди мақомоти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот (шахсони мансабдори онҳо) содир намудани амалҳо нисбати шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ;
- интиҳобан тағйир додани доираи ҳуқуқҳо - имконияти бо салоҳиди мақомоти давлатӣ ё мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот (шахсони мансабдори онҳо) беасос муқаррар намудани истисноҳо аз қоидаҳои умумӣ барои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ;
- озодии аз ҳад зиёди меъёрэҷодкунии санадҳои зерқонунӣ - мавҷудияти меъёрҳои ҳаволакунанда ва умумӣ, ки заминаи азхуд кардани салоҳияти мақомоти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳотро (шахсони мансабдори онҳоро) ба вучуд меорад;
- қабули санади меъёрии ҳуқуқӣ берун аз доираи салоҳият - аз доираи салоҳияти худ баромадани мақомоти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот (шахсони мансабдори онҳо) дар мавриди қабули санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ;
- ихтилофҳои меъёрӣ - пурра ё қисман муҳолиф будани санади меъёрии ҳуқуқӣ ба дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, ки ба шахсони мансабдор ва хизматчиёни давлатӣ барои озодона интиҳоб намудани санаде, ки дар ҳолати мушаххас бояд татбиқ карда шавад, имконият ба вучуд меорад;
- мукамалгардонии норасоӣҳо дар қонунгузорӣ тавассути санадҳои зерқонунӣ бидуни ба таври қонунгузорӣ ваколатдор шудан - муқаррар намудани қоидаҳои умумихатмӣ рафтор дар санади зерқонунӣ дар мавриди набудани санади қонунгузорӣ;
- мавҷуд набудан ё нопуррагии расмиёти маъмурӣ - мавҷуд набудани тартиби амалисозии ҳаракатҳои муайян ё ҷузъиёти онҳо аз ҷониби мақомоти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот (шахсони мансабдори онҳо);

- даст кашидан аз расмиёти баргузории озмунҳо (музоядаҳо) - муайян намудани тартиби маъмурии пешниҳоди ҳуқуқҳо ва (ё) неъматҳои моддию ғайримоддӣ;

- мавҷудияти талаботи барзиёд нисбат ба шахсе, ки ҳуқуқҳои худро амалӣ мекунад - муқаррар намудани талаботи номуайян, иҷрояшон мушкिल ва заҳматталаб барои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ;

- меъёрҳои имконияти суиистифода намудани ҳуқуқро аз ҷониби мақомоти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот ё шахсони мансабдори онҳо бавучудоваранда - мавҷуд набудани тартиботи аниқӣ амалисозии ҳуқуқҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ;

- номуайянии ҳуқуқию лингвистӣ (забонӣ) - истифодаи гурӯҳи истилоҳҳои беасоси хусусияти муайянкунидошта ва ибораҳои бисёрмаънӣ, ки бе тафсири мафҳумҳои мушаххас қобили қабул ва истифодабарӣ нестанд.

3. Дар мавридҳои мавҷуд будани асосҳои кофӣ, номгӯи омилҳои бавучудоварандаи коррупсия мумкин аст бо роҳи ворид намудани тағйиру иловаҳо ба Қонуни мазкур тағйир дода шавад.

Моддаи 6. Намудҳои экспертизаи зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ

1. Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон экспертизаи давлатӣ ва ҷамъиятии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ гузаронида мешавад.

2. Экспертизаи давлатии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, аз ҷониби субъектҳои дар моддаи 8 Қонуни мазкур зикргардида ва экспертизаи ҷамъиятии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ аз ҷониби шаҳрвандон ё ташкилотҳои ҷамъиятӣ гузаронида мешавад.

Моддаи 7. Объектҳои экспертизаи зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ

1. Объектҳои экспертизаи зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ инҳо мебошанд:

- қонунҳои конститусионӣ, кодексҳо, қонунҳо ва лоиҳаҳои онҳо;

- қарорҳои яқояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва лоиҳаҳои онҳо;

- фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва лоиҳаҳои онҳо;

- қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва лоиҳаҳои онҳо;

- санадҳои меъёрии ҳуқуқии хусусияти умумихатмидоштаи вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, дигар мақомоти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот ва лоиҳаҳои онҳо.

2. Дастурҳо, низомномаҳо, оинномаҳо, концепсияҳо, стратегияҳо, барномаҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои онҳо, ки бо санадҳои дар қисми 1 ҳамин модда пешбинишуда тасдиқ мегарданд, ҳамчунин объекти экспертизаи зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ маҳсуб меёбанд.

Моддаи 8. Субъектҳои барои гузаронидани экспертизаи давлатии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ваколатдор

(Қонуни ҶТ аз 24.02.2017 № 1393)

1. Экспертизаи давлатии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ аз ҷониби мақомоти назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, экспертизаи давлатии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқии хусусияти умумихатмидоштаи вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, дигар мақомоти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот аз ҷониби Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, арзёбии дохилидоравии зиддикоррупсионии лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ аз ҷониби субъектҳои ҳуқуқэҷодкунанда гузаронида мешаванд. Барои гузаронидани экспертизаи давлатии зиддикоррупсионӣ мутахассисоне ҷалб карда мешаванд, ки дар таҳияи лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ иштирок накардаанд *(Қонуни ҶТ аз 4.04.2019 № 1589)*.

2. Мақомоти назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонад экспертизаи давлатии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқии хусусияти умумихатмидоштаи вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, дигар мақомоти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот ва лоиҳаҳои онҳоро бевосита гузаронад (*Қонуни ҶТ аз 24.02.2017 № 1393*).

3. **Тартиби** гузаронидани экспертизаи давлатии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, санадҳои меъёрии ҳуқуқии хусусияти умумихатмидоштаи вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, дигар мақомоти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот ва лоиҳаҳои онҳоро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд (*Қонуни ҶТ аз 24.02.2017 № 1393*).

Моддаи 9. Асосҳо барои гузаронидани экспертизаи давлатии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ

1. Асос барои гузаронидани экспертизаи давлатии зиддикоррупсионии лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ ин таҳия намудани лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ мебошад (*Қонуни ҶТ аз 24.02.2017 № 1393*).

2. Асосҳо барои гузаронидани экспертизаи давлатии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ инҳо мебошанд:

- мониторинги татбиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ аз ҷониби мақомоти назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия;

- воридшавии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ба Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои бақайдгирии давлатӣ;

- муроҷиати мақомоти давлатӣ ва мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва шаҳрвандон дар бораи ҷой доштани омилҳои бавучудоварандаи коррупсия дар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ.

3. Экспертизаи давлатии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, инчунин дар асоси дастури Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, дархостҳои Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, супоришҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, пешниҳоди Прокурори генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон, муроҷиатҳои шахсонӣ воқеӣ ва ҳуқуқӣ аз ҷониби субъектҳои дар моддаи 8 Қонуни мазкур зикргардида гузаронида мешавад (*Қонуни ҶТ аз 4.04.2019 № 1589*).

4. Хулосаҳои экспертизаи ҷамъиятии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ метавонанд барои гузаронидани экспертизаи давлатии зиддикоррупсионӣ асос гарданд.

Моддаи 10. Самтҳои афзалиятноки гузаронидани экспертизаи зиддикоррупсионии лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ

Ба лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, ки бояд дар навбати аввал аз экспертизаи зиддикоррупсионӣ гузаранд, чунин лоиҳаҳои таҳиягашта дохил мешаванд:

- лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ оид ба танзими ҳуқуқу озодиҳо ва вазифаҳои конститутсионии инсон ва шаҳрванд;

- лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ оид ба танзими муносибатҳои байни мақомоти идораҳои давлатӣ, аз як тараф ва шахсонӣ воқеӣ ва ҳуқуқӣ, аз тарафи дигар;

- лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ оид ба танзими фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ;

- лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқии соҳаҳои истифодаи замин, андоз, гумрук, зиддиинҳисорӣ, муфлисшавӣ, фаъолияти иқтисодии беруна, назорати асъор, идоракунии молу мулкҳои давлатӣ, инчунин молу мулкҳои ғайридавлатӣ, ки дар он ҳиссаи давлат мавҷуд аст;

- лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқии соҳаҳои хизмати давлатӣ, муносибатҳои иҷтимоӣ муҳимӣ, хоҷагии чангал, захираҳои об, ҳифзи муҳити зист, низомӣ иҷозатномадиҳӣ ва иҷозатдиҳӣ, суғуртакунонӣ, танзимкунандаи фаъолияти корхонаҳо, муассисаҳо, дигар ташкилотҳо, бучети давлатӣ, фондҳои давлатӣ, вогузор намудани вазифаҳои як мақомот ба мақомоти дигар;

- лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ оид ба амалӣ намудани барномаҳои (стратегияҳои) миллии зиддикоррупсионӣ ва ҷораҳо ҷиҳати тақвияти муқовимат ба коррупсия;

- лоиҳаҳои консепсияҳо, стратегияҳои миллии ва барномаҳои давлатӣ;

- лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, ки вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ, дигар мақомоти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот таҳия намудаанд.

Моддаи 11. Вазифаи мақомоти давлатӣ оид ба ирсоли ахборот ва мусоидат барои гузаронидани экспертизаи давлатии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ

(Қонуни ҶТ аз 24.02.2017 № 1393)

1. Мақомоти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот вазифадоранд дар мавриди ошкор намудани омилҳои бавучудоварандаи коррупсия дар санадҳои меъёрии ҳуқуқие, ки соҳаи фаъолияти онҳоро танзим менамоянд, ба мақомоти назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия ахборот ирсол намоянд.

2. Мақомоти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот вазифадоранд, ки ҳангоми гузаронидани экспертизаи давлатии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ба экспертҳо маълумотҳои дахлдорро пешниҳод карда, ба онҳо барои гузаронидани экспертизаи зиддикоррупсионӣ ҳаматарафа мусоидат намоянд *(Қонуни ҶТ аз 24.02.2017 № 1393)*.

Моддаи 12. Хулосаи экспертизаи давлатии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ

(Қонуни ҶТ аз 24.02.2017 № 1393)

1. Омилҳои бавучудоварандаи коррупсия, ки дар натиҷаи экспертизаи давлатии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ошкор карда мешаванд, дар хулосаи экспертизаи давлатии зиддикоррупсионӣ нишон дода мешаванд *(Қонуни ҶТ аз 24.02.2017 № 1393)*.

2. Дар хулосаи экспертизаи давлатии зиддикоррупсионӣ роҳу воситаҳои бартараф намудани омилҳои бавучудоварандаи коррупсия ба воситаи ворид намудани тағйиру иловаҳо ба санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ нишон дода мешаванд *(Қонуни ҶТ аз 24.02.2017 № 1393)*.

3. Хулосаи экспертизаи давлатии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ хусусияти тавсиявӣ дошта, ҳатман мавриди баррасӣ қарор дода мешавад *(Қонуни ҶТ аз 24.02.2017 № 1393)*.

4. Хулосаи экспертизаи давлатии зиддикоррупсионӣ аз ҷониби мақомоти дахлдори давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот (шахсони мансабдори онҳо) дар мўҳлати як моҳ аз рўзи воридшавии хулоса ҳатман мавриди баррасӣ қарор дода мешавад *(Қонуни ҶТ аз 24.02.2017 № 1393)*.

5. Дар сурати розӣ шудан бо хулосаи экспертизаи давлатии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва ё лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ мақомоти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ дар бораи ворид намудани тағйиру иловаҳо ба санади меъёрии ҳуқуқӣ таҳия намуда, дар ин хусус ба субъекте, ки экспертизаи зиддикоррупсиониро гузаронидааст, хабар медиҳанд. Лоиҳаи таҳиягардида тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон баррасӣ карда мешавад *(Қонуни ҶТ аз 24.02.2017 № 1393)*.

6. Дар сурати розӣ нашудан бо хулосаи экспертизаи давлатии зиддикоррупсионӣ мақомоти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот (шахсони мансабдори онҳо) ба субъекте, ки экспертизаи давлатии зиддикоррупсиониро гузаронидааст, раддияи асоснок ирсол менамоянд *(Қонуни ҶТ аз 24.02.2017 № 1393)*.

Моддаи 13. Экспертизаи ҷамъиятии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ

1. Шаҳрвандон ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни мазкур метавонанд экспертизаи ҷамъиятии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқиро аз ҳисоби маблағҳои худ гузаронанд.

2. Экспертизаи ҷамъиятии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқиро шаҳрвандон, ташкилотҳои ҷамъиятӣ ё гурӯҳи коршиносон ё ташкилотҳои интихобкардаи шаҳрвандон ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ мегузаронанд.

3. Ба сифати эксперт шахси воқеие баромад карда метавонад, ки таҳсилоти олии ҳуқуқшиносӣ ва собиқаи кории на камтар аз панҷсола аз рӯи ихтисос дошта бошад.

4. Ташкилотҳои ҷамъиятӣ барои гузаронидани экспертизаи зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ҳамон вақт ҳуқуқдоранд, ки агар дар ҳайати кормандонашон на камтар аз се шахси ба талаботи дар қисми 3 ҳамин модда пешбинишуда ҷавобгӯро дошта бошанд.

5. Дар хулосаи экспертизаи ҷамъиятии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ бояд омилҳои бавучудоварандаи коррупсия нишон дода шуда, роҳу воситаҳои бартараф кардани онҳо пешниҳод карда шаванд.

6. Хулосаҳои экспертизаи ҷамъиятии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ хусусияти тавсиявӣ доранд.

7. Хулосаи экспертизаи ҷамъиятии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ба субъектҳои ҳуқуқэҷодкунандаи дахлдор ҷиҳати баррасӣ пешниҳод карда мешавад.

8. Дар сурати аз ҷониби субъектҳои ҳуқуқэҷодкунанда қабул накардани хулосаи экспертизаи ҷамъиятии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ба шаҳрвандон ва ташкилотҳои ҷамъиятии ташаббускори гузаронидани экспертизаи ҷамъиятии зиддикоррупсионӣ раддияи асоснок ирсол карда мешавад.

9. Шаҳрвандон ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ метавонанд дар ҳолати розӣ набудан ба раддияи хулосаи экспертизаи ҷамъиятии зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва ё лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ба мақомоти назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия муроҷиат намоянд.

Моддаи 14. Ҷамоҳангсозии фаъолият оид ба гузаронидани экспертизаи зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ

Ҷамоҳангсозии фаъолият оид ба гузаронидани экспертизаи зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва пешбурди корҳои таҳлиро доир ба ин масъала мақомоти назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд.

Моддаи 15. Ваколати Прокурори генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва прокурорҳои тобеи он оид ба ошкору бартараф намудани омилҳои бавучудоварандаи коррупсия дар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ

Дар рафти амалӣ намудани ваколатҳои худ Прокурори генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва прокурорҳои тобеи он ҳангоми дар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ошкор намудани омилҳои бавучудоварандаи коррупсия ба субъектҳои ҳуқуқэҷодкунанда ҷиҳати бартараф намудани омилҳои бавучудоварандаи коррупсия ё ба мақомоти назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод ирсол менамоянд, ки баррасии он ҳатмӣ мебошад (*Қонуни ҶТ аз 24.02.2017 № 1393*).

БОБИ 3. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 16. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 17. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон   Эмомалӣ Раҳмон

ш. Душанбе,

28 декабри соли 2012, № 925

ҚАРОРИ МАҶЛИСИ НАМОЯНДАГОНИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Оид ба қабул кардани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи экспертизаи зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ"

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мекунад:

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи экспертизаи зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ" қабул карда шавад.

Раиси

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии

Ҷумҳурии Тоҷикистон Ш. Зухуров

ш. Душанбе, 8 ноябри соли 2012, № 964

ҚАРОРИ МАҶЛИСИ МИЛЛИИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Оид ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи экспертизаи зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ"

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи экспертизаи зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ"-ро баррасӣ намуда, қарор мекунад:

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи экспертизаи зиддикоррупсионии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ" ҷонибдорӣ карда шавад.

Раиси

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии

Ҷумҳурии Тоҷикистон М.Убайдуллоев

ш. Душанбе, 13 декабри соли 2012, № 436